

УДК 658.14

В. В. Джеджула,
д. е. н., доцент, професор кафедри фінансів,
І. Ю. Спіфанова,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів,
Вінницький національний технічний університет,
Вінниця

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СТАНУ

Вітчизняна економіка на сьогодні знаходиться в кризовому стані, який спричинений низкою як об'єктивних, так і суб'єктивних чинників. Зважаючи на глобалізаційні процеси, промисловим підприємствам необхідно відповідати міжнародному рівню конкурентоспроможності, тобто забезпечувати належний рівень економічного зростання. Промислове підприємство, як певна система, для забезпечення своєї життєдіяльності прагне забезпечити свій економічний розвиток. Отже, питання забезпечення економічного зростання в умовах кризового стану є досить актуальними в сучасних умовах.

Метою даної роботи є формування пропозицій із забезпечення економічного зростання в умовах кризового стану.

В сучасних динамічних умовах господарювання відбувається зміна уявлень щодо порядку та хаосу, раціональності економічної поведінки суб'єктів господарювання, що спричинило формування теорії еволюційного економічного розвитку [1-3]. Еволюційна фірма визначається як сукупність індивідуальних і організаційних компетенцій, які вона утримує. Ці компетенції, що вона інтегрує з багатьох прихованих знань, закріплені у рутині фірми і, в основному, зростають завдяки механізму привчання [4]. Переносячи закономірності живої природи у соціально-економічний контекст, представники еволюційної теорії зробили висновок, що виживати у конкурентному середовищі можуть лише ті підприємства, які мають здатність успадковувати передові практики ведення бізнесу і поширювати їх у своєму організаційному просторі, перетворюючи у «рутини», а також мають здатність своєчасно відмовлятися від тих практик, що перестали бути ефективними.

Управління в кризовій ситуації можна визначити як процес діяльності суб'єктів господарювання під тиском обставин таким чином, що створює умови здійснення аналізу, планування, організації, контролю взаємозалежних операцій в процесі прийняття швидких і раціональних рішень з невідкладних проблем, які виникають перед фірмою [5]. Наслідками управління в кризових ситуаціях досить часто стає реорганізація підприємства у формі укрупнення

підприємств. Причин реорганізації поглинанням, приєднанням чи злиттям існує значна кількість, проте значна їх кількість зводиться до прагнення підприємств максимально ефективно використати свої виробничі потужності, управлінські та інвестиційні ресурси в умовах змін зовнішнього середовища. Укрупнення підприємств сприяє збільшенню ресурсів, які є в розпорядженні підприємства, що сприяє збільшенню обсягів господарської діяльності.

В сучасних умовах, зважаючи на обмеженість природних ресурсів, зосереджених в так званих базових галузях промисловості (паливна, електроенергетична, металургійна, металообробна), а також економічну недоцільність до постійного зростання використовуваних ресурсів, саме високі технології, інтелект, наукові відкриття, нововведення, які будуть здатні створювати нові матеріали і речовини з набагато вищими показниками ефективності і корисності є основними чинниками, що визначають перспективи та ступінь економічного росту.

В умовах кризового стану для підприємств стає актуальним не традиційний, а інноваційний тип економіки. Більшість менеджерів вважає, що інноваційна діяльність в першу чергу пов'язана із виробництвом нової продукції. Разом з тим, інноваційна діяльність передбачає не лише виробництво нової продукції, проте й використання нового способу виробництва, нових технологій, впровадження інноваційного маркетингу.

З метою уникнення банкрутства та забезпечення економічного зростання підприємствам варто також вжити заходів із зниження рівня постійних витрат, зокрема за рахунок енергозберігаючих заходів [6].

Саме інноваційна діяльність промислових підприємств стає тією рушійною силою, яка здатна забезпечити конкурентоспроможність підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках. Основною умовою забезпечення економічного розвитку на мікро-, мезо- та макрорівнях має бути зважена, ефективна інноваційна діяльність. Використання сукупності інноваційних факторів-ресурсів в процесі розвитку економіки на будь-якому її рівні забезпечує перехід на якісно новий тип розвитку, який надає можливість забезпечити економічну стійкість та конкурентоспроможність.

Отже, в сучасних умовах напрямками забезпечення інноваційного зростання підприємств є їх укрупнення, впровадження інновацій в усіх їх формах, в першу чергу організаційній та маркетинговій а також активне впровадження енергозберігаючих заходів.

Література

1. Вольчик В. В. Эволюционный подход к анализу институциональных изменений [Текст] / В. В. Волчик // Terra economicus. – 2012. – Т. 10. – № 4. – С. 62–69.

2. Нельсон Ричард Р. Эволюционная теория экономических изменений [Текст] / Ричард Р. Нельсон, Сидней Дж. Уинтер ; Пер. с англ. – М. : Дело, 2002. – 536 с.